

Leki używane przez lud polski

we wsi Wesolej w pow. Brzozowskim.

Będąc dłuższy czas nauczycielem w Wesolej, przy pomocy dzieci szkolnych, zebrałem niżej podane leki, które lud tamtejszy, będąc z natury obdarzony zmysłem spostrzegawczym, wynalazł, praktycznie wypróbował, ręcząc dziś za ich skuteczność.

Ze względu na jakość podzieliłem je na trzy działy, a) roślinne. b) zwierzęce i c) mineralne.

A. Roślinne.

1. Boże drzewko, (*Artemisia abrotanum*, die Stabwurz). Liści tej rośliny, zmieszanych ze sadłem, używają na rany.

2. Centoria, zwana tu „cyntoryją“, (*Erythraea*, das Tausendguldenkraut). Odwaru z liści używają na bóleści lub przeczyszczenie żołądka.

3. Głóg, (*Crataegus oxyacantha*, der Hagedorn). Skrobanej skórki jego owocu używają przeciw róży.

4. Kalina, (*Viburnum*, der Schneeballstrauch). Odwar z jagód, słodzony cukrem. piją od kaszlu.

5. Kwiat lipowy. Jak pod 1. 4.

6. Liści olchowych, suszonych, używają na rany i puchlinę.

7. Lulek, (*Hyoscyamus* Linn. das Bilsenkraut). Ziarnek tej rośliny używają przeciw bólowi zębów. — Sposób: Ziarnka rzucają na ogień, przykrywając równocześnie miską a następnie odwróciwszy. nalewają do niej wody i przykrywają się płachtą, trzymając twarz nad parą z tej strony, z której zęby boją. Skutkiem tego mają wypadać na wodę „robaki“ powodujące ból.

8. Maruna prawdziwa, zwana „marunką“, (*Matricaria*, das Mutterkraut). Liśćmi tej rośliny nacierają ręce natężone pracą aż do wciśnienia w ciało.

9. Olej lniany, zmieszany z kocią sierścią służy jako środek przeciw oparzeniu.

10. Piołun, ludowe „piołunek“ (*Artemisia absinthium*, der Wermuth). Moczony w wódce służy przeciw czerwoncy lub bóleściom żołądka.

11. Ślazi lekarski (Althaea, die Malve). Odwaru z korzeni używają od kaszlu, liści przeciw puchlinie, a skrobanego korzenia przeciw bólowi zębów.

12. Szyszki świerkowe (smerekowe). W odwarze z szyszek moczą nogi lub ręce, które zostały potłuczone.

13. Tarnina, [tarki], (Prunus spinosa, die Schlehenpflaume). W odwarze korzeni moczą stłuczone nogi i piją przeciw czerwonce.

Uwaga. Wszystkie rośliny wyżej wymienione, ludzie sami zbierają.

B. Zwierzęce.

1. Miodu trzmielęgo używają na opryszczenie wargi lub bolące oczne powieki, smarując je nim.

2. Pajaka zwykłego, z oddartą główką, rozcierają i smarują guzy przed obraniem.

3. Puch gęsi przykładają na „boleśnicę“ dla ściągania materyi, w której ona wsiąka.

4. Sadło psie lub borsucze, topione, piją od kaszlu, „dychawicy“.

5. Sierści kocięj, która powinna być biała, używają jak l. 9 A.

6. Smalcu zajęczego używają na guzy przed obraniem jak i na oparzenie,

7. Szpiku końskiego, z kości nożnych, używają przeciw reumatyzmowi zw. „goścem“.

C. Mineralne.

1. Ałunu, „hałunu“ używają przez pocieranie przeciw bólowi zębów.

2. Witryolu miedzi, zw. „siwym kamieniem“, którego pomimo że piecze, i jak mi mówiono, że jeden włościanin „z bólu latał po za okna“, używają na opryszczone wargi. Używają go także przeciw „kurdzielowi“ u bydła.

Używają tam także czarnego papieru z cukru, przykładając go szarą stroną na różę lub inne rany.

L. Magierowski.